

Býkov 2010 – setkání mladých vědeckých pracovníků (se zaměřením na sekci právní historie)

Jaromír Tauchen *

Ve dnech 23. – 25. dubna 2010 se po dvouleté odmlce konal třetí ročník mezinárodní právní konference „Naděje právní vědy“, jejímž pořadatelem byla Právnická fakulta Západočeské univerzity v Plzni. Cílem konference byla prezentace vědeckých prací mladých vědeckých pracovníků z širokého spektra jednotlivých právních oborů. Toto setkání se konalo ve zrekonstruovaném areálu zámeckého statku Býkov u Plzně, který byl postaven v r. 1703 Svatým řádem cisterciáků. K jednomu z jeho vlastníků náležel např. kancléř Václav Kliment, kníže von Metternich. K účastníkům konference náleželi mladí vědecktí pracovníci nejen z českých právnických fakult, nýbrž i ze Slovenska a Polska.

Po příjezdu účastníků byla konference slavnostně zahájena projevem děkana Právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni JUDr. Jiřího Pospíšila, který vyzdvihl význam tohoto setkávání mladých vědců. Přítomné přivítal rovněž tajemník konference JUDr. Vilém Knoll, Ph.D.

Konferenčním dnem byla sobota, kdy probíhalo jednání v jednotlivých sekcích. Sedmdesát účastníků této konference bylo tématicky rozděleno do osmi sekcí¹: trestní právo (JUDr. Simona Stočesová), pracovní právo (JUDr. Petr Bezouška, Ph.D.), civilní právo a procesní právo (JUDr. Bohumil Havel, Ph.D.), ústavní právo a teorie práva (JUDr. Zuzana Horská, Ph.D.), správní právo a finanční právo (Ing. et Mgr. Dana Bárková, Ph.D.) a právní historie (JUDr. Vilém Knoll, Ph.D.).

Největší početní zastoupení zde měla již tradičně sekce věnovaná právní historii, o jejímž průběhu dále podrobněji pojednám. Témata příspěvků byla seřazena chronologicky; jejichž záběr byl široký, neboť příspěvky věnující se dějinám státu a práva sahaly od starověku až do dob nedávno minulých. Dopolední blok příspěvků zahájila studentka doktorského studia na PrF MU Mgr. Michaela Uhlířová, která účastníkům přiblížila soudní proces s aktéry harémového spiknutí proti Ramessovi III.. Římskému právu byly věnovány dva příspěvky od kolegů z olomoucké právní fakulty. Mgr. Miroslav Frýdek, který se dlouhodobě zabývá římským právem trestním, analyzoval Crimen repetun-

darum, tedy zločin vydírání provincií jejich správci, a jeho zachycení v neprávních pramenech. Mgr. Frýdek rozebral jednotlivé repetundární kauzy dochované např. v Liviových Dějinách, Tacitových Letopisech či Dějinách Lucia Cassia Dia Coecceiana. Mgr. Petr Dostálík, Ph.D. srovnal pojem Cavillatio v řecké rétorice a římském právu. Ten byl velmi často používán rétory při řešení sporů a proto mu z tohoto důvodu věnovali pozornost i právníci klasického období římského práva. V rámci této sekce bylo nejméně prostoru věnováno období středověku. Mgr. Naďa Štachová, Ph.D. z PrF MU přednesla příspěvek na téma obligační právo ve světle českého diplomatického materiálu 13. století. Jediný zástupce z pražské právní fakulty JUDr. Marek Starý, Ph.D. nazval svůj příspěvek „Sondern allein an leib undt leben bestrafft“, ve kterém se zaměřil na právní aspekty zániku Frýdlantského vévodství v roce 1634, které náleželo Albrechtovi z Valdštejna. Dr. Jan Halberda z krakovské právní fakulty byl prvním zahraničním přednášejícím; jeho příspěvek nesl jméno „The total failure of consideration in English common law (18th through 20th centuries)“. Tradičně velký ohlas u přítomných posluchačů vyvolal JUDr. Vilém Knoll, Ph.D. z Právnické fakulty Západočeské univerzity svým zajímavým vystoupením nesoucím název: „Meč soudní a meč katovský - symboly dvou spravedlností“. Příspěvek upozornil na dva významy různých mečů a na jejich symboliku. Meč soudní, užívaný na soudu, zejména při vynášení rozsudku, představoval symbol moci a nejvyšší soudní pravomoci, hrdelního práva (ius gladii) a byl tedy vyjádřením vznešené, „čisté“ spravedlnosti. Meč katovský pak byl nástrojem výkonu spravedlnosti. Přestože byl nástrojem legálního usmrcení odsouzeného pachatele, tak vzhledem k tomu, že sloužil k prolévání krve, měl styk s ním dehonestující následky (obdobně jako kontakt s katem). Jako první slovenský účastník konference vystoupil Mgr. Henrich Ostertag z Bratislavské vysoké školy práva, který se zabýval možnostmi vzniku konstituční monarchie ve středoevropském prostoru v průběhu 20. století. JUDr. Pavel Salák, Ph.D. z PrF MU se věnoval zajímavé otázce, zda trest trvá i po smrti pachatele, neboť v historii trest neměl dosah jen na trvání života pachatele, ale často se vztahoval i k jeho smrti a dokonce i po smrti měl pachatel nést následky svého činu. Tak tomu bylo až do 19. století. Právní vědě v první československé republice se již ve svých odborných pojednáních

* JUDr. Jaromír Tauchen, Ph.D., LL.M.Eur.Integration (Dresden), Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno.

¹ V závorce jsou uvedeni předsedající sekce.

tradičně věnuje JUDr. Ondřej Horák, Ph.D. z olomoucké právnické fakulty; nejinak tomu bylo i na této konferenci. Tentokrát svou pozornost zaměřil na Jaromíra Sedláčka a kauzu dědičných lóží ve Stavovském divadle. Ve svém vystoupení popsal osud sedmi dědičných lóží ve Stavovském divadle (původně Hraběcím Nostitzově), který do značné míry kopíroval národnostní napětí v našich moderních dějinách. Především se zaměřil na právní i společenské souvislosti meziválečných snah o získání těchto lóží z dědičného držení některých bývalých šlechtických rodin (Nostitz-Rieneck, Czernin-Morsini, Rohanové, Clam-Gallasové, Waldsteinové, Auerspergové a Thun-Hohenstein-Salmové).

Další příspěvek představoval výsledek česko-polské spolupráce mezi JUDr. Alenou Rundovou, Ph.D., LL.M z PrF ZČU a Weronikou Skutou z lublinské právnické fakulty. Příspěvek srovnal ústavní vývoj Československa a Polska v období před 2. světovou válkou. Mgr. Vendulka Valentová z PrF ZČU se věnovala zajímavé oblasti mapující činnost českých žen jako řádných posluchaček PF UK v Praze a jejich uplatnění v právních profesích v letech 1918–1938. Dopolední blok příspěvků uzavřel JUDr. Jaromír Tauchen, Ph.D., LL.M. Eur.Integration (Dresden) z Právnické fakulty Masarykovy univerzity, který se ve svém vystoupení zabýval změnami v pracovním právu, ke kterým došlo po zřízení Protektorátu Čechy a Morava. Pozornost byla věnována jak právu autonomnímu, tak právu říšskému. Obecně bylo charakterizováno pojetí pracovního práva dle nacistické ideologie, systém nucené práce a omezení autonomie vůle ze strany státu v pracovněprávních vztazích. Závěr se zaměřil na omezení vůči židovským zaměstnancům.

Odpolední jednání v sekci zahájil JUDr. Petr Beránek, Ph.D. z PrF ZČU s poměrně kontroverzním příspěvkem mapující Tisův proces a jeho dopady na česko-slovenské vztahy, který vyvolal vášnivou diskuzi mezi českými a slovenskými účastníky konference. Poté následovaly tři příspěvky od polských hostů z Krakova: Mgr. Kamila Kędziarska – „Selected files of the Secret Council in Cracow County in the year 1948 – overview“; Mgr. Karol Siemaszko – „Prawo które służyło polityce. Komunistyczny mały kodeks karny w orzecznictwie Sądu Okręgowego w Krakowie w latach 1946–1950“; Dr. Władysław Pęksa – „The similar history but different point of view? Reflection on the latest manuals of legal and constitutional history and Central European Countries in them“. JUDr. Ivana Šošková, PhD. z PrF Univerzity Mateja Bela v Banské Bystrici se ve svém příspěvku zaměřila na zánik právní úpravy zasnoubení v Československu, přičemž se snažila najít důvody a argumenty, proč se tento institut z nového rodinného práva úplně vytratil. Jednání sekce právních dějin ukončil JUDr. Michal Šejvl, Ph.D. z PrF ZČU s příspěvkem s názvem „O čem vlastně vypovídá historie různých listin práv?“

Samotná konference umožnila bohatou diskuzi k předneseným příspěvkům, která pokračovala i v kulových. Letošní ročník konference „Býkov 2010 – setkání mladých vědeckých pracovníků“ přinesl mnoho zajímavých a podnětných informací a z tohoto setkání odjeli jeho účastníci s pocitem, že svůj čas smysluplně strávili. Přednesené příspěvky budou publikovány v postkonferenčním sborníku „Naděje právní vědy“. Setkání mladých vědeckých pracovníků na zámeckém statku Býkov se již stalo tradicí a nezbyvá jen doufat, že Právnická fakulta Západočeské univerzity v Plzni toto setkání za rok opět zorganizuje.